

Šeherezáda je dnes večer beznadějně vyprodaná, ale reprízy zatím nikoliv

Premiéra muzikálu u „Bezručů“

PETRA KOHUTOVÁ

OSTRAVA. Někteří z nás měli to štěstí, že se už v dětství potkali s knížkou Františka Hrubína – a se zatajeným dechem četli kouzelný příběh o chytré Šeherezádě.

Dokázala vyprávět tisíc a jednu noc pohádky krutému králi a zlomila jeho odhodlání brát si každý den jednu dívku a po svatební noci ji nechat popravit.

Někteří z nás měli to štěstí, že se v době dospívání setkali se Šeherezádou a jejím vyprávěním ve starší, nepohádkové podobě – a vychutnávali si její krutost, exotiku a erotický příběh.

A někteří z nás mají to štěstí, že se v současné době mohou setkat s úplně jinou Šeherezádou, která se těm dvěma předchozím podobá, a přece je úplně jiná.

Roku 1967 napsal Vratislav Blažek muzikál, v němž předjal onu inkriminovanou svatební noc – případně noci – a na půdorysu starého stvořil nový příběh o princovi Šahryjárovi, který má být oženěn a nemá k tomu nejmenší chuti, zvlášť když mu jeho nastávající vnučuje jeho otec. Pochopitelně se karta obrátí ve chvíli, kdy se se Šeherezádou setká (co by to bylo za muzikál, kdyby v něm nebyla láska na první pohled?) a kdy je mu nakladen odpovídající počet překážek (neboť přestože se

Ze současné muzikálové podoby Šeherezády v Divadle Petra Bezruče Foto: Tomáš Čvančara

člověk ženit nechce, skutečně se mu nezamlouvá, když mu post ženicha vyfoukne jeho vlastní otec). Nicméně cesta prince Šahryjára, která vede z hospod, v nichž tráví své bujné mládí, přes vězení až k trůnu, a cesta princezny Šeherezády, probíhající neméně zajímavě přes vězení a (jak se zdá) náruč prvního chlapa, kterého potká, se nakonec samozřejmě setkají na smírném konci.

Nedejte se mýlit pohádkovým rámcem tohoto příběhu. Pro Vratislava Blažka byl spíše zámlinkou pro to, aby mohl popsat pocit lidí, kteří vstupují do světa dospělých a zoufale se brání nepříjemné odpovědnosti, která z toho plyne, řeší trable s rodiči, kteří pochopitelně ničemu nerozumějí, a

hledají lásku, aby zjistili, že její nalezení s sebou přináší víc problémů, než si zatím dovedli představit. To vše zachyceno lehkou formou, která k muzikálu patří, s humorem a kouzelnými melodiemi, jejichž autory byli Jiří Malásek, Jiří Bažant a Vlastimil Hála.

V Divadle Petra Bezruče se tento kus hrál již v roce 1967, ale byl z politických důvodů stažen. U nás se objevuje po více než pětadvaceti letech poprvé – samozřejmě značně upraven. Režii měl kmenový režisér DPB Václav Klemens, náročné a u muzikálu veledůležitě úlohy se ujal Norbert Lichý (není od věci poznamenat, že pro DPB pořídil zbrusu novou nahrávku, na jejímž vzniku se podíleli členové Janáčkovy filharmonie Ostrava

Marie Handlová, Bronislava Hurníková, Karel Šín a Mojmír Blašík), pohybově spolupracovala Renata Vynikalová a výpravné kostýmy navrhla Alena Schäferová.

Hrají a zpívají: Marcela Čapková; dále František Strnad, Miloslav Čížek; Zdeněk Hrabal, Vladan Toměček a Radim Seidel; Josef Novák-Wajda; Milan Sova; Pavel Handl, Ladislav Brückner a Vítězslav Kryške). Tančí v rolích stráží, lidu, komorných, fízlů a další.

Premiéra, která se koná dnes od 19 hodin, je bohužel vyprodána, ale tvůrčí tým a všichni účinkující vás srdečně zvou na další reprízy, které se budou konat v Divadle Petra Bezruče v neděli 4., v neděli 11. a v pondělí 12. února, vždy od 18 hodin.

Muzikál Vratislava Blažka je zřetelně poznamenán dobou svého vzniku Šeherezáda poněkud vyčpělá...

JIRÍ GORDON

OSTRAVA. Není sporu o tom, že muzikál úspěšného satiricky orientovaného autora Vratislava Blažka „Šeherezáda“ je ve své textové i hudební složce zřetelně poznamenán atmosférou doby svého vzniku, že odráží politické a společenské poměry u nás v polovině let šedesátých.

Jeho uvedení po téměř třiceti letech v ostravském Divadle Petra Bezruče tedy nutně předpokládá buď razantní úpravu a zásahy do autorovy předlohy (což by k již nežijícímu současnému dramatikovi nebylo nadvakrát zdvořilé), nebo vytvoření svébytné inscenační formy provedení, která by korespondovala se současnými tendencemi v tomto atraktivním žánru převládajícími a nacházela by tak bezprostřední odezvu u mladého publika. Do určité míry se o to úspěšně pokusil autor kvalitní hudební nahrávky Norbert Lichý za hudební spolupráce Martina Jaroška. V jeho aranžmá zní rocková úprava Bažantových, Maláskových a Hálových písní a hudebních vstupů v potřebně zaktualizovaném podání, nemůže však „vymazat“ jejich pop-muzický, středně proudový grunt. A tak líbivé songy jsou poznamenány viditelnými rozpaky, když se v jejich podání odráží nevyhraněnost přístupu k jejich interpretaci. Jednou jsou předneseny s plným nasazením umocňovaným viditelnou snahou připomenout hvězdné hity ze

M. Čížek, M. Sova, N. Lichý a J. Novák – Wajda v Šeherezádě

Foto: Tomáš Čvančara

současné super-muzikálové produkce, jindy se nám jich zase dostává v podobě mírně parodované, s úsměvným nadhledem karikující vzpomínky na hudební manýry období „Starců na chmelu“. Tím se účinek rozmělnjuje a výsledný efekt je pak málo přesvědčivý. Realizátoři: režie: Václav Klemens, dramaturg: Petra Kohutová se zkrátka nedokázali rozhodnout pro jednoznačný výklad k inscenování tohoto dramatického ku-

su. Kompromisním výsledkem je pak osobitým přístupem nepoznamenaná scénická podívaná, která sice nepostrádá profesní náležitosti, ale nedokáže diváka přesvědčit o své umělecké jedinečnosti.

Z hereckých výkonů se nejvýraznější sdělností vyznačují Šeherezáda Marcely Čapkové, Král Miloslava Čížka, Zpěvák Norberta Lichého a komediálně precizní Žalářník Milana Sovy. Hostující výtvarníci Alois Wilhelm a Alena Schäfe-

rová fundovaně poskytli potřebný vizuální rámec, pohybovou spoluprací přispěla Renata Vynikalová j. h.

Bezručovská „Šeherezáda“ jen znovu potvrdila známou a častokrát již ověřenou zkušenost, že mnohé, v nedávné době zakotvené hry, jinotajně atakující nenormálnost situace své epochy (a proto tehdy spontánně obecenstvem přijímané), nenacházejí v dnešních změněných poměrech již potřebnou rezonanci a ohlas.

Divadlo

Šeherezáda i o něčem jiném

V záplavě pokusů o světové muzikály občas zapomínáme, že na skladu je také pár dobrých českých. Dovozovat hned Bažantovými, Maláskovými, Hálovými a hlavně Blažkovými (a ve filmu samozřejmě Rychmanovými) Starci na chmelu je asi zbytečné. I když úspěch Starců a jeho autorského kvinteta se už neopakoval, vede právě tudy cesta k dramaturgickým objevům. Vlastně si jenom málokdo vzpomene, že Starci na chmelu byli původně sepsáni pro divadlo. V 60. letech se ale nenašel soubor, který by je byl schopen na scénu přivést. Zůstává paradoxem, že se Starci v divadle, pokud mne paměť neklame, nehráli nikdy. Přitom zájem třeba jen o výjimečně zdařilé a zapamatovatelné písničky vzrůstá s novými aranžmá (připomínám za všechna jen Bossa-novu Báry Basikové)... A tak si říkám, že by někdo mohl být první. No někdo... Na ty Starce má vlastně málokdo u nás i v letech devadesátých. Co takhle dát si Karlín? - K úvodnímu uvažování mne přivedla premiéra Šeherezády v ostravském Divadle Petra Bezruče (2. února). V režii Václava Klemense premiéra svěží, aktuální. Vratislav Blažek v komorním muzikálu těžil inspiračně právě ze Starců na chmelu: námětově i formálně. Mravoučný příběh o vzpourách mladé generace proti otcům je rámován trojicí zpívajících „chuligánů“, ale hlavně motivován osudem bájně Šeherezády, zápasící vyprávěním tisíce a jedné noci o život a přízeň zatrpklé mladického Šahryjára. Co na tom, že se to na jevišti odvíjí poněkud jinak než v bájných vyprávěních starců?! Dlužno ovšem podotknout, že zatímco Blažek i v tomto textu sršel vtípem a nápady, pokulhává za jeho úrovni hudební plán J. Bažanta, J. Maláska i V. Hály. Ti se vyčerpali jednou provždy Starci (Milenci v texaskách, Den je krásný atd.). Nicméně režisér i aktéři ostravské inscenace našli správnou polohu v mímém deklasování průvodních písniček, kterým trčí jako sláma z bot aranže popu konce 60. let. Marcela Čapková (Šeherezáda) i František Strnad (Šahryjář) zpívají dobře. Zatímco Čapková je v kostýmu A. Schäferové „cosmo-dívkou“ 60. let, Strnad si podržel rysy protestujícího adolescenta současnosti. V tom rozporu je ale zároveň přesah, který orientální látka (podržena scénou A. Wilhelma) v sobě nese. Ani ostatním hercům není upřeno právo blýsknout se. Dokázal to Miloslav Čížek v roli Krále-otce, Vladan Tomeček (Kalif), v epizodních rolích zejména Milan Sova (Žalářník). Šeherezáda je muzikálem živým. Zní to jako glosátorské klišé, je tomu ale tak. Divácká odezva, byť obecnostva premiérového, ledasco naznačila. Přinejmenším to, co je pro současné divadlo podstatné: přitahovat lidi od tupící obrazovky a jiných forem nekulturnosti k živému zážitku. Tak proto i.

Jiří P. Kříž